

ESMEE

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Waarschijnlijk een verbastering van het Franse 'estimé (vrouwelijk: 'estimée) = 'geacht', 'in aanzien'; of misschien zelfs rechtstreeks afgeleid van het Latijnse mannelijk bijvoeglijk naamwoord 'aestimatus' (vrouwelijk: aestimata). Door de Engelse variant Aymie vaak ten onrechte beschouwd als verwant met het Franse Aimé(e) = Amata = 'geliefd', 'bemind'. Het schijnt dat de eerste drager van deze naam was Esmé Stuart, zoon van een Franse moeder, 6e heer van Aubigny en hertog van Lennox; hij was een neef van koning James VI van Schotland. Via hem verspreidde zich deze naam over Schotland, het Verenigd Koninkrijk en uiteindelijk - m.n. gedurende deze eeuw - over het vasteland van Europa. Het was oorspronkelijk dus een mannen naam. De overgang naar een vrouwen naam geschiedde wellicht onder invloed van de middeleeuwse Ierse vrouwen naam Ismay of één van de varianten ervan; de betekenis daarvan is onbekend.

*

Bijzonderheden

Van enige verwantschap met de naam Smaragda (varianten o.a. Esmeralda, Esmery enz.) wordt nergens melding gemaakt.

*

Isamia van Keulen, Duitsland; martelares met Ursula + 11000 maagden; † **ca 453. Feest 21 oktober.**

Volgens de legende maakte er een Isamaia deel uit van de 11000 maagden die tot het gezelschap van de heilige Ursula zouden hebben behoord. Over Ursula en haar elfduizend maagden is veel geschreven. Wat is historisch en wat niet? Het grote aantal martelaressen bijvoorbeeld: historisch? De geschiedenis weet te vertellen dat tijdens de grote volksverhuizingen Angelen van Brittannië naar Bretagne vluchtten; anderen voeren de Rijn op om bij Keulen in handen te vallen van de oprukkende Hunnen. Dit zou het historisch kader kunnen vormen rond de legende van Sint Ursula. Maar ook over dat historisch kader zijn de geleerden het niet eens. Wel is het zeker dat in de nabijheid van Keulen enorme massagraven uit de 4e à 5e eeuw is gevonden. Bovendien is er een opschrift bekend uit diezelfde tijd, dat zich thans bevindt tegen de zuidwand van het koor van de Sint-Ursulakerk te Keulen; het vermeldt dat een Keulse burger een kapel liet oprichten op de plaats "waar heilige maagden hun bloed vergoten hebben omwille van Christus". Al deze losse elementen zijn ook weer terug te vinden in de legende van Sint Ursula.

Daarin wordt verteld hoe Ursula, een Normandische of Bretonse prinses, ten huwelijk werd gevraagd door een ongelovige Saksische prins. Zij stemde toe op voorwaarde dat hij christen zou worden, en dat zij met haar vriendinnen eerst een pelgrimstocht naar Rome mocht maken. Aan haar oproep om haar op deze tocht te vergezellen gaven elfduizend maagden gehoor, nog afgezien van de mannen die meegingen die de meisjes beschermden. Zij togen naar de paus, Cyriacus geheten. Deze was zo onder de indruk van hun enthousiasme, dat hij de Heilige Stoel van Petrus er aan gaf en zich aansloot bij de onderneming. Zijn voorbeeld werd weer gevolgd door talloze anderen. De achterblijvende Romeinse prelaten waren hier zo verbolgen over, dat zij Cyriacus' naam uit alle boeken en kronieken schrapten; nergens mocht hij nog aangetroffen worden. Op die manier wisten ze de schande uit dat er ooit een paus was geweest die omwille van een menigte enthousiaste vrouwen het pausschap verlaten en verraden had!

De aanstaande bruidegom van Ursula werd door een engel gewaarschuwd dat zij hem bij Keulen zou ontmoeten. Maar toen de elfduizend maagden en alle anderen te Keulen arriveerden, legerden daar juist de Hunnen. Hun aanvoerder schoot alle maagden dood. Hij beloofde echter Ursula dat hij haar leven zou sparen op voorwaarde dat ze met hem in het huwelijk zou treden. Zij was inderdaad beeldschoon. Zij weigerde hardnekkig. Ze had haar woord al aan een ander gegeven: Christus. Daarop schoot Attila haar eigenhandig een pijl door de hals.

Vele jaren later werd er inderdaad nabij Keulen een enorm grafveld opgedolven. De schrijn met de relieken van Ursula is wereldberoemd en wordt bewaard in de Keulse Sint-Ursulakerk.

In de loop van de latere middeleeuwen (ongeveer vanaf de 12e eeuw) leerden kloosterlingen in hun gebed zich de gebeurtenissen, zoals ze in de legende werden voorgesteld, zo levendig mogelijk voor ogen te brengen. Alsof ze er zelf bij waren. Sommigen schrijven hun gebedsvisionen op. Onder hen is de mystiek begaafde Herman-Josef van Steinfeld, een premonstratenzer (of Norbertijner) monnik († 1241 of 1252; feest: 7 april). Hij vertelt hoe hij in zijn gebed heeft gezien dat vele meisjes zich aansluiten bij de beweging van Ursula. Hij noemt ze bij naam en toenaam, en vertelt over hun uiterlijke en innerlijke schoonheid. Op zijn naamlijst van Ursula's volgelingen komt een Isamia voor.